

EZ-OHIKO DEIALDIKO AZTERKETA

Ariketa 1	Ariketa 2	Ariketa 3	Ariketa 4	Ariketa 5	Ariketa 6	Ariketa 7	Ariketa 8	Guztira

Iraupena: 3 ordu

OHARRA: Azterketako emaitza guztiak behar den bezala arrazoitu behar dira.

IZEN ABIZENAK:

TALDEA:

1.- Kalkulatu $\lim_{n \rightarrow \infty} (n^a + n^2) \cdot L\left(1 + \frac{5}{4n^2 + 1}\right)$, non $a \in \mathbb{R}$

(2 puntu)

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (n^a + n^2) \cdot L\left(1 + \frac{5}{4n^2 + 1}\right) = \lim_{n \rightarrow \infty} (n^a + n^2) \cdot \frac{5}{4n^2 + 1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{5(n^a + n^2)}{4n^2} \stackrel{(*)}{=} \begin{cases} \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{5n^a}{4n^2} = \infty & \forall a > 2 \\ \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{10n^2}{4n^2} = \frac{5}{2} & a = 2 \\ \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{5n^2}{4n^2} = \frac{5}{4} & \forall a < 2 \end{cases}$$

$$(*) \begin{cases} \text{Baldin eta } a > 2 \Rightarrow n^a + n^2 \sim n^a \\ \text{Baldin eta } a = 2 \Rightarrow n^a + n^2 = 2n^2 \\ \text{Baldin eta } a < 2 \Rightarrow n^a + n^2 \sim n^2 \end{cases}$$

2.- a) Aztertu $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{\sqrt{n+4}}$ seriearen izaera.

b) Zenbat gai batu beharko genuke bere batura hurbildua lortzeko, errorea 10^{-2} baino txikiagoa izanik?

(2 puntu)

a) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{\sqrt{n+4}}$ serie alternatua denez, balio absolututan aztertzen hasiko gara, $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{n+4}}$ hain zuzen ere. Konparaziozko irizpide erabiliz:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{\sqrt{n+4}} \sim \frac{1}{\sqrt{n}} = \frac{1}{n^{1/2}} \\ \text{Eta } \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^{1/2}} \text{ diberdentea da} \end{array} \right\} \Rightarrow \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{n+4}} \text{ diberdentea da}$$

Beraz, $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{\sqrt{n+4}}$ ez da absolutuki konbergentea.

Serie alternatua denez, Leibniz-en teorema egiaztatzen denetz aztertuko dugu:

i) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{\sqrt{n+4}} = 0$
ii) $|a_{n+1}| = \frac{1}{\sqrt{n+5}} < |a_n| = \frac{1}{\sqrt{n+4}}$

du eta, beraz, baldintzaz konbergentea da.

b) Konbergentea denez, batura finitura existitzen da, $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{\sqrt{n+4}} = S \in \mathbb{R}$, eta, horrez gain, Leibniz-en toremaren ondorioz, hurrengoa ere betetzen dela badakigu:

$$|S - S_n| < |a_{n+1}|$$

Kasu honetan, errorea 10^{-2} baino txikiagoa iztaeko:

$$|S - S_n| < |a_{n+1}| = \frac{1}{\sqrt{n+5}} \leq \frac{1}{10^2} \Leftrightarrow \sqrt{n+5} \geq 10^2 \Leftrightarrow n+5 \geq 10^4 \Leftrightarrow n \geq 10^4 - 5$$

Hau da, S beharrean S_n kalkulatzean egindako errorea 10^{-2} baino txikiagoa izateko, $n = 10^4 - 5$ batugai batu beharko genuke.

3.- Kalkulatu $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^{2n}}{n}$ berretura-seriearen batura, bere konbergentzi arloa zein den adieraziz.

(2 puntu)

a) $\exists S(x) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^{2n}}{n} \quad \forall x \in (-R, R)$, eta, tarte horretan, berretura-serie deribagarria da:

$$\exists S'(x) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2n \cdot x^{2n-1}}{n} = 2 \sum_{n=1}^{\infty} x^{2n-1} \stackrel{(*)}{=} \frac{2x}{1-x^2} \quad \forall x \in (-1,1)$$

(*) Serie geometriko da, $r = x^2 \Rightarrow [$ konbergentea da $\Leftrightarrow |r| = x^2 < 1 \Leftrightarrow |x| < 1]$

Eta, emaitza hori integratuz:

$$S(x) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^{2n}}{n} = \int \frac{2x}{1-x^2} dx = -L(1-x^2) + k \stackrel{(**)}{=} -L(1-x^2) \quad \forall x \in (-1,1)$$

(**) $x = 0$ puntu ordezkatzetik: $S(0) = 0 = -L(1) + k \Leftrightarrow k = 0$

Orain, konbergentzi tarteko muga aztertuko dugu:

Berretura-seriea $x = \pm 1$ puntu ordezkatzetik, $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n}$ serie diberdentea lortzen dugu

beraz, puntu horietan $\not\exists S(x)$.

Orduan, $S(x) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^{2n}}{n} = -L(1-x^2) \quad \forall x \in (-1,1)$

4.- $f(x,y) = \begin{cases} \frac{y^3 \cdot e^{x+y}}{x^2 + y^2} & \forall (x,y) \neq (0,0) \\ 0 & (x,y) = (0,0) \end{cases}$ funtzioa emanik:

- a) Aztertu bere jarraitutasuna (0,0) puntuaren.
- b) Kalkulatu bere deribatu partzialak (0,0) puntuaren.
- c) Aztertu bere differentziagarritasuna (0,0) puntuaren.

(2 puntu)

a) f jarraitua da (0,0) puntuaren $\Leftrightarrow \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x,y) = f(0,0)$

$f(0,0) = 0$, eta,

$$\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x,y) = \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{y^3 \cdot e^{x+y}}{x^2 + y^2} \stackrel{\text{1}}{\longrightarrow} \lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{y^3}{x^2 + y^2} = \lim_{\rho \rightarrow 0^+} \frac{\rho^3 \cdot \sin^3 \theta}{\rho^2} = \lim_{\rho \rightarrow 0^+} \rho \cdot \sin^3 \theta = 0$$

Beraz, f jarraitua da (0,0) puntuaren.

b) $f'_x(0,0) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(h,0) - f(0,0)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\frac{0}{h^2} - 0}{h} = 0$

$$f'_y(0,0) = \lim_{k \rightarrow 0} \frac{f(0,k) - f(0,0)}{k} = \lim_{k \rightarrow 0} \frac{\frac{k^3 \cdot e^k}{k^2} - 0}{k} = \lim_{k \rightarrow 0} e^k = 1$$

c) f differentziagarria da (0,0) puntuaren \Leftrightarrow

$$\Leftrightarrow \lim_{(h,k) \rightarrow (0,0)} \frac{f(h,k) - f(0,0) - h \cdot f'_x(0,0) - k \cdot f'_y(0,0)}{\sqrt{h^2 + k^2}} = 0$$

Hau da:

$$\begin{aligned} \lim_{(h,k) \rightarrow (0,0)} \frac{\frac{k^3 \cdot e^{h+k}}{\sqrt{h^2 + k^2}} - k}{\sqrt{h^2 + k^2}} &= \lim_{(h,k) \rightarrow (0,0)} \frac{k^3 \cdot e^{h+k} - k \cdot (h^2 + k^2)}{(h^2 + k^2) \cdot \sqrt{h^2 + k^2}} = \lim_{\rho \rightarrow 0^+} \frac{\rho^3 \cdot \sin^3 \theta \cdot e^{\rho(\cos \theta + \sin \theta)} - \rho^3 \cdot \sin \theta}{\rho^3} = \\ &= \lim_{\rho \rightarrow 0^+} (\sin^3 \theta \cdot e^{\rho(\cos \theta + \sin \theta)} - \sin \theta) = \sin^3 \theta - \sin \theta \Rightarrow \text{limitea ez da existitzen.} \end{aligned}$$

Beraz, f ez da differentziagarria (0,0) puntuaren.

5.- $F(x, y, z) = e^y \cdot \sqrt{x \cdot z} - 2 = 0$ ekuazioa emanik:

- a) Aztertu ea $z = z(x, y)$ funtziaren definitzen duen $P(1, 0, 4)$ puntuaren ingurune batean.
- b) Kalkulatu $z = z(x, y)$ funtziaren gradientea $Q(1, 0)$ puntuaren.
- c) Lortu $z = z(x, y)$ funtziaren deribatu direkzionalaren balioa $Q(1, 0)$ puntuaren, $\vec{u} = (2, -1)$ bektorearen norabidean.

(2.5 puntu)

a) $F(x, y, z) = e^y \cdot \sqrt{x \cdot z} - 2 = 0$ ekuazioari funtziaren implizituaren teorema aplikatuko diogu $P(1, 0, 4)$ puntuaren:

i. $F(P) = 2 - 2 = 0$

ii. $F'_x = \frac{z \cdot e^y}{2\sqrt{x \cdot z}}$, $F'_y = \sqrt{x \cdot z} \cdot e^y$, $F'_z = \frac{x \cdot e^y}{2\sqrt{x \cdot z}}$ jarraituak dira $P(1, 0, 4)$ puntuaren ingurunean non $x \cdot z > 0$.

iii. $F'_z(P) = \frac{1}{4} \neq 0$

Orduan, $P(1, 0, 4)$ puntuaren ingurunean non $x \cdot z > 0$, $F(x, y, z) = e^y \cdot \sqrt{x \cdot z} - 2 = 0$ ekuazioak $z = z(x, y)$ funtziaren definitzen du, $F(x, y, z(x, y)) = 0$ eta $z(1, 0) = 4$ egiaztatzen delarik.

b) $\vec{\nabla}z(1, 0) = (z'_x(1, 0), z'_y(1, 0))$

$F(x, y, z(x, y)) = 0$ ekuazioan x eta y aldagaiekiko deribatuz:

$$\left. \begin{array}{l} F'_x + F'_z \cdot z'_x = 0 \Leftrightarrow z'_x = -\frac{F'_x}{F'_z} \Rightarrow z'_x(1, 0) = -\frac{F'_x(P)}{F'_z(P)} = -\frac{1}{\frac{1}{4}} = -4 \\ F'_y + F'_z \cdot z'_y = 0 \Leftrightarrow z'_y = -\frac{F'_y}{F'_z} \Rightarrow z'_y(1, 0) = -\frac{F'_y(P)}{F'_z(P)} = -\frac{2}{\frac{1}{4}} = -8 \end{array} \right\} \Rightarrow \vec{\nabla}z(1, 0) = (-4, -8)$$

c) $z = z(x, y)$ diferentziagarria denez, bere deribatu direkzionala $Q(1, 0)$ puntuaren, \vec{u} bektore unitarioaren norbidean honela kalkula daiteke:

$$\left. \frac{dz}{d\vec{u}} \right|_Q = \vec{\nabla}z(Q) \cdot \vec{u}$$

$$\vec{u} = (2, -1) \Rightarrow |\vec{u}| = \sqrt{5} \Rightarrow \vec{u} = \left(\frac{2}{\sqrt{5}}, \frac{-1}{\sqrt{5}} \right) \text{ unitarioa da.}$$

$$\text{Beraz, } \left. \frac{dz}{d\vec{u}} \right|_Q = \vec{\nabla}z(Q) \cdot \vec{u} = (-4, -8) \cdot \left(\frac{2}{\sqrt{5}}, \frac{-1}{\sqrt{5}} \right) = 0$$

6.- Aurkitu $\begin{cases} x^2 + y^2 - 4 = 0 \\ x - y - 2z - 1 = 0 \end{cases}$ **baldintzak betetzen dituzten** $f(x, y, z) = x + y + 2z$ **funtzioaren mutur erlatiboak.**

(2.5 puntu)

Mutur erlatibo baldintzatuak dira, eta, Lagrangeren biderkatzaileen metodoa erabiliko dugu bere kalkularako.

$$w(x, y, z) = x + y + 2z + \lambda(x^2 + y^2 - 4) + \mu(x - y - 2z - 1)$$

Puntu kritikoen kalkulua:

$$w'_x = 1 + 2\lambda x + \mu = 0 \stackrel{\mu=1}{\Rightarrow} 2 + 2\lambda x = 0 \stackrel{\lambda=0}{\Rightarrow} 2 = 0 \#$$

$$w'_y = 1 + 2\lambda y - \mu = 0 \stackrel{\mu=1}{\Rightarrow} 2\lambda y = 0 \Rightarrow \begin{cases} \lambda = 0 \\ y = 0 \end{cases}$$

$$w'_z = 2 - 2\mu = 0 \Leftrightarrow \mu = 1$$

$$x^2 + y^2 - 4 = 0 \stackrel{y=0}{\Rightarrow} x^2 - 4 = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 2 \\ x = -2 \end{cases}$$

$$x - y - 2z - 1 = 0 \quad \begin{cases} \stackrel{x=2 \text{ eta } y=0}{\Rightarrow} z = \frac{1}{2} \\ \stackrel{x=-2 \text{ eta } y=0}{\Rightarrow} z = -\frac{3}{2} \end{cases}$$

Beraz, bi puntu kritiko baldintzatu ditugu:

$$A\left(2, 0, \frac{1}{2}\right) \quad \lambda = -\frac{1}{2} \quad \mu = 1 \quad \text{eta} \quad B\left(-2, 0, -\frac{3}{2}\right) \quad \lambda = \frac{1}{2} \quad \mu = 1$$

Puntu kritikoen sailkapena:

$$\left. \begin{array}{l} w''_{x^2} = 2\lambda \\ w''_{y^2} = 2\lambda \\ w''_{z^2} = 0 \\ w''_{xy} = w''_{xz} = w''_{yz} = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow \begin{cases} d^2w(A) = -(dx)^2 - (dy)^2 < 0 \Rightarrow A \text{ maximo erlatibo baldintzatua da} \\ d^2w(B) = (dx)^2 + (dy)^2 > 0 \Rightarrow B \text{ minimo erlatibo baldintzatua da} \end{cases}$$

OHARRA:

$$d^2w(A) = 0 \Leftrightarrow dx = dy = 0 \quad (\text{gauza bera } B \text{ puntu})$$

Baina, kasu horretan, eta, $\begin{cases} x^2 + y^2 - 4 = 0 \\ x - y - 2z - 1 = 0 \end{cases}$ baldintzak kontuan hartuta:

$$\begin{cases} 2xdx + 2ydy = 0 \\ dx - dy - 2dz = 0 \end{cases} \Rightarrow dx = dy = dz = 0, \text{ ezinezkoa dena.}$$

7.- a) Kalkulatu $V \equiv \sqrt{x^2 + y^2} \leq z \leq 6 - x^2 - y^2$ solidaren volumena.

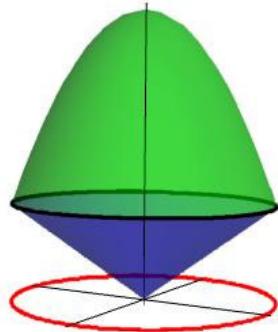
b) Kalkulatu V solidaren mugako $S \equiv z = 6 - x^2 - y^2$ gainazalaren zatiaren azalera.

(3.5 puntu)

V solidaren muga osatzen duten bi zatien arteko ebakidura kalkulatuko dugu:

$$\begin{aligned} z &= \sqrt{x^2 + y^2} \Rightarrow z^2 = x^2 + y^2 \\ z &= 6 - x^2 - y^2 \Rightarrow x^2 + y^2 = 6 - z \end{aligned} \quad \Rightarrow$$

$$z^2 = 6 - z \Leftrightarrow z^2 + z - 6 = 0 \Rightarrow \begin{cases} z = -3 < 0 \\ z = 2 \end{cases}$$

Hau da, mugako bi zatien arteko ebakidura-kurba $C \equiv \begin{cases} x^2 + y^2 = 4 \\ z = 2 \end{cases}$ da. Eta, solidaren proiekzioa $R_{xy} \equiv x^2 + y^2 \leq 4$ da.

Zilindrikoetan: $\begin{cases} x = \rho \cdot \cos \theta \\ y = \rho \cdot \sin \theta \\ z = z \end{cases} \quad |J| = \rho \Rightarrow V \equiv \rho \leq z \leq 6 - \rho^2 \equiv \begin{cases} 0 \leq \theta \leq 2\pi \\ 0 \leq \rho \leq 2 \\ \rho \leq z \leq 6 - \rho^2 \end{cases}$

$$\text{Beraz, } Bol(V) = \int_0^{2\pi} \int_0^2 \int_{\rho}^{6-\rho^2} \rho dz d\rho d\theta = \int_0^{2\pi} \int_0^2 \rho (6 - \rho^2 - \rho) d\rho d\theta = 2\pi \left[3\rho^2 - \frac{\rho^4}{4} - \frac{\rho^3}{3} \right]_0^2 =$$

$$= 2\pi \left(12 - 4 - \frac{8}{3} \right) = \frac{32\pi}{3}$$

b) Azalera(S) = $\iint_S dS$, non $S \equiv z = 6 - x^2 - y^2 \quad \forall (x, y) \in R_{xy} \equiv x^2 + y^2 \leq 4$. Orduan:

$$Azalera(S) = \iint_{R_{xy}} |\vec{N}| dx dy$$

$$\text{non } \vec{N} = (-z'_x, -z'_y, 1) = (2x, 2y, 1) \Rightarrow |\vec{N}| = \sqrt{1 + 4(x^2 + y^2)}$$

Polarretan: $\begin{cases} x = \rho \cdot \cos \theta \\ y = \rho \cdot \sin \theta \end{cases} \quad |J| = \rho \Rightarrow R_{xy} \equiv \begin{cases} 0 \leq \theta \leq 2\pi \\ 0 \leq \rho \leq 2 \end{cases}$

$$\text{Beraz, } Azalera(S) = \int_0^{2\pi} \int_0^2 \rho \sqrt{1 + 4\rho^2} d\rho d\theta = 2\pi \frac{(1 + 4\rho^2)^{3/2}}{3/2} \cdot \frac{1}{8} \Big|_0^2 = \frac{\pi}{6} (17\sqrt{17} - 1)$$

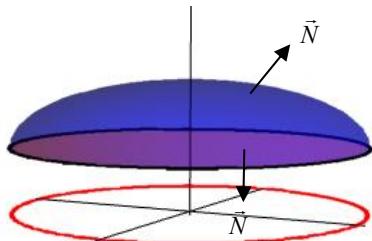
8.- $\vec{F}(x, y, z) = x^2 \cdot \vec{i} - 2xy \cdot \vec{j} + \vec{k}$ funtzio bektoriala emanik:

a) Kalkulatu $S \equiv \begin{cases} \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} + (z-1)^2 = 1 \\ z = 1 \end{cases}, z \geq 1$ izanik, gainazal itxiaren zati bakoitzetik irteten den \vec{F} -ren fluxua.

b) Kalkulatu \vec{F} -ren zirkulazioa $C \equiv \begin{cases} \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} + (z-1)^2 = 1 \\ z = 1 \end{cases}$ kurban zehar.

(3.5 puntu)

a) \vec{F} -ren fluxua S gainazalean zehar = $\iint_S \vec{F} d\vec{S}$

Kasu honetan, S gainazal itxia bi zatiz osatuta dago, $S = S_1 \cup S_2$, non:

$$\begin{cases} S_1 \equiv \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} + (z-1)^2 = 1, z \geq 1 \\ S_2 \equiv z = 1 \end{cases}$$

$$\forall (x, y) \in R_{xy} \equiv \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} \leq 1$$

Orduan, \vec{F} -ren fluxua S gainazalean zehar = $\iint_S \vec{F} d\vec{S} = \iint_{S_1} \vec{F} d\vec{S} + \iint_{S_2} \vec{F} d\vec{S}$

Baina, S gainazal itxia denez, Gauss-en teorema erabil daiteke, orduan:

$$\vec{F}$$
-ren fluxua S gainazalean zehar = $\iint_S \vec{F} d\vec{S} = \iint_{S_1} \vec{F} d\vec{S} + \iint_{S_2} \vec{F} d\vec{S} = \iiint_V \operatorname{div}(\vec{F}) dx dy dz$

non V , S gainazalak mugaturiko solidoa den. Eta,

$$\operatorname{div}(\vec{F}) = 2x - 2x + 0 = 0 \Rightarrow \iint_S \vec{F} d\vec{S} = \iint_{S_1} \vec{F} d\vec{S} + \iint_{S_2} \vec{F} d\vec{S} = 0 \Leftrightarrow \iint_{S_1} \vec{F} d\vec{S} = -\iint_{S_2} \vec{F} d\vec{S}$$

Orain, $\iint_{S_2} \vec{F} d\vec{S} = \pm \iint_{R_{xy}} (\vec{F} \cdot \vec{N}) dx dy$

non $S_2 \equiv z = 1 \quad \forall (x, y) \in R_{xy} \equiv \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} \leq 1 \Rightarrow \vec{N} = (0, 0, 1) \quad \gamma > \frac{\pi}{2}$

Beraz, $\iint_{S_2} \vec{F} d\vec{S} = - \iint_{R_{xy}} dx dy \stackrel{(*)}{=} - \int_0^{2\pi} \int_0^1 6\rho d\rho d\theta = -2\pi \cdot 3\rho^2 \Big|_0^1 = -6\pi \Rightarrow \iint_{S_2} \vec{F} d\vec{S} = 6\pi$

(*) Polarretan: $\begin{cases} x = 2\rho \cdot \cos\theta \\ y = 3\rho \cdot \sin\theta \end{cases} \quad |J| = 6\rho \Rightarrow R_{xy} \equiv \begin{cases} 0 \leq \theta \leq 2\pi \\ 0 \leq \rho \leq 1 \end{cases}$

$$\text{b) } \vec{F} \text{-ren zirkulazioa } C \text{ kurban zehar} = \oint_C \vec{F} d\vec{r} = \oint_C (x^2 \cdot dx - 2xy \cdot dy + dz)$$

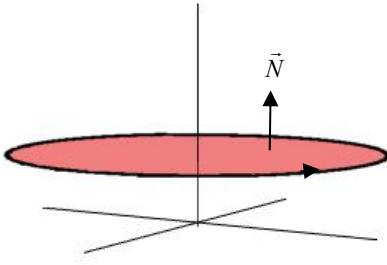
$$\text{non } C \equiv \begin{cases} \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} + (z-1)^2 = 1 \\ z = 1 \end{cases} \equiv \begin{cases} x = 2 \cos t \\ y = 3 \sin t & 0 \leq t \leq 2\pi \\ z = 1 \end{cases}$$

Beraz,

$$\oint_C \vec{F} d\vec{r} = \int_0^{2\pi} (-8 \cos^2 t \cdot \sin t - 36 \cos^2 t \cdot \sin t) dt = - \int_0^{2\pi} 44 \cos^2 t \cdot \sin t dt = \frac{44 \cos^3 t}{3} \Big|_0^{2\pi} = 0$$

Beste modu batera egin daiteke: STOKES-en teorema erabiliz.

$$\vec{F} \text{-ren zirkulazioa } C \text{ kurban zehar} = \oint_C \vec{F} d\vec{r} = \iint_{S_2} \overrightarrow{\text{rot}}(\vec{F}) d\vec{S} = \pm \iint_{R_{xy}} (\overrightarrow{\text{rot}}(\vec{F}) \cdot \vec{N}) dx dy$$

non

$$S_2 \equiv z = 1 \quad \forall (x, y) \in R_{xy} \equiv \frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} \leq 1$$

$$\text{eta } \vec{N} = (0, 0, 1) \quad \gamma < \frac{\pi}{2}$$

$$\overrightarrow{\text{rot}}(\vec{F}) = 0 \cdot \vec{i} + 0 \cdot \vec{j} - 2y \cdot \vec{k}$$

Orduan,

$$\vec{F} \text{-ren zirkulazioa } C \text{ kurban zehar} = \oint_C \vec{F} d\vec{r} = - \iint_{R_{xy}} -2y dx dy = 2 \iint_{R_{xy}} y dx dy \stackrel{(*)}{=} 0$$

(*) y funtzio bakoitia eta R_{xy} eskualde simetrikoa $y = 0$ zuzenarekiko.